

Răsăritul nostru

UNICUL ORGAN PEDAGOGIC AL SURDO-MUȚILOR DIN ȚARĂ

Director: V. DIMITRIU-LEORDA || Redacția și Ad-ția: Cal. 13 Septembrie No. 8 București 6

Concursul de machete pentru monumentele regilor Carol I și Ferdinand I

Pentru proslăvirea regilor-eroi Carol I și Ferdinand I și înfrumusețarea Capitalei s'a luat hotărârea să se ridice un monument regelui Carol I în fața Palatului regal din Calea Victoriei și un monument regelui Ferdinand I în Piața Victoriei.

Frumoasă și înaltă inițiativă cum nu se poate spune cu atât mai mult că pentru realizare s'a alocat, din câte am auzit câte 20 milioane lei de fiecare, sume destul de mari și s'a apelat la spiritul de creație al artiștilor sculptori români, pentru ca operele să îndeplinească specificul artei românești.

Dar când a fost vorba de alegerea executorilor? A fost musai să intervie și în această înfăptuire mâna necurată a politicianului.

S'a anunțat concursul cum numai în România se anunță așa. Să nu poată afla toți sculptorii de țară de acest concurs. Apoi s'a fixat intenționat un timp scurt pentru depunerea machetelor, pentru ca sculptorii, care vor să concureze, să n'aibă timpul necesar de lucru.

Dacă nu s'a întâmplat aceasta, atunci Juriul dece n'a mai amânat depunerea machetelor, când mulți dintre sculptori au cerut răgaz să poată prezenta și ei lucrările?

Am citit în „Gazeta”: Concursul — deschis de multă vreme (grozav de multă) — a întrunit trei concurenți: d-nii Han, Jalea și Baranski.

Da. N'avam nimic de zis contra. Recunoaștem. Sculptorii de mai sus sunt dintre cei renumiți din țară. Era necesară prezența d-lor la acest însemnat concurs.

Dar întrebăm: care alți

sculptori au mai depus machete în sala „Dalles”, afară de acestea? Mai avem în țară doar și alți sculptori artiști însemnați ca Storh, Iordănescu, Băriaș, Burcă, Spașche, Dimitriu-Leorda, Medrea și alții care vedem că sunt absenți dela concurs. Opinia românească are dorința să-și dea părerea cât mai mult în această privință, pentru ca operele să reprezinte arta ireproșabilă.

Anoi, întrebăm mirați Juriul format din alegerea distinsului profesor D. Gusti, cunoscutului pictor Rusu și marelui arhitect Duiliu Marcu: de ce nu admite ca expoziția de machete să fie accesibilă vederii oricui.

Am fost zilele acestea în două rânduri la sala „Dalles” și am găsit ușile zăvorâte. Așa mi-am strecurat vederea prin ferestre, făcându-mi mâinile ochene, să pot vedea de departe cele câteva machete așezate în sală.

Crede oare Onor Juriul că dacă acest concurs este expus criticilor publicului, are ceva de pierdut?

Din contră, socotim că în acest chip se va cunoaște și gustul mulțimei, rămânând ca Juriul să se pronunțe mult mai sigur asupra artiștilor sculptori cu merite să execute monumentele.

Deaceea cerem, pentru ca să nu se lase nici o urmă de dubiozitate, să se amâne acest concurs și să se fixeze altă dată pentru prezentarea machetelor, să ia astfel parte toți artiștii-sculptori.

De ce grabă, când nu pretind urgență, și se poate lucra pe îndelete, și pe îndelete se lucrează mult mai frumos?

C. P.

Cazuri de surdo-muțenie eșite din comun

Inregistram două cazuri de surdo-muțenie extrem de curioase, care au produs mare senzație:

Soldatul Gherguși Ion din com. Băscorenii jud. Vlaşca, întorcându-se din concediu, la reg. 4 Roșiori din Capitală, pe drum, simțind oboseală s'a culcat lângă un canton, adormind. Aci a visat că i s'a arătat un moș, care i-a zis să bea apă dintr'un ulcior.

Deșteptându-se din somn s'a pomenit fără auz și grai.

Speriat de aceasta, s'a înapoiat acasă și a povestit în scris părinților săi întâmpla-

rea, care au anunțat postul de jandarmi.

Soldatul a fost transportat la spitalul militar din Capitală, să se cerceteze cauzele acestui curios fenomen de surdo-muțenie.

Tânărul albanez Nicolae Coluc, de fel din Constanța, în timp ce se afla în trenul personal București-Constanța, fiind cuprins de o puternică criză de apendicită și-a pierdut graiul.

Supunem aceste două cazuri lămuririlor doctorilor noștri neurologi.

Un oraș populat numai de surdo-muți

Cine a spus că civilizația unei țări se cunoaște pe sentimentul de iubire ce-l păstrează poporul semenilor anormali și neputincioși, acela a grăit un mare adevăr.

Iată de pildă poporul suedez, recunoscut de întreaga omenire ca cel mai civilizat, vine să autentifice acest adevăr întregii omeniri.

Aflăm din presa oficială a surdo-muților din Suedia până unde a ajuns această țară cu protejarea lor, făcând minunății pentru această categorie de oameni.

Ca să ușureze cât mai mult viața surdo-muților, și să-i facă și pe aceștia să simtă cât de cât fericirea, suedezii, au pus în practică fel de fel de mijloace isbutind astfel să creieze o viață nouă acestora.

Acum gândesc să pună în aplicare altă faptă, care să vină în ajutorul surdo-muților.

Ministerul Sănătății al lor s'a gândit și a făcut propunerea să întemeieze un oraș numai al surdo-muților. În chipul acesta s'a ajuns la constatarea, că surdo-muții vor fi puși în rândul tuturor, având satisfacția de a munci și ei în toate direcțiile. Vor fi deci și surdo-muți deci fericiți, având în chipul acesta, maximum de posibilitate de a munci și profita de viață la fel ca toți ceilalți.

Judecând această faptă a Suedezilor, vedem că ei au perfectă dreptate, fiindcă mai întâi surdo-muții care vor locui acest oraș vor fi sustrași dela riscurile vieții și sgomotul dintr'un oraș obicinuit.

Apoi, în orașul numai al lor, Statul intenționând să dea funcțiunile toate, bineînțeles cele accesibile surdo-muților, acestea vor avea posibilitatea să fie și ei funcționari. Nu mai vorbim de comerț și meserii, care ar veni numai lor.

Dar mai mult, Ministerul Sănătății, are în program pe acești loviți de infirmitatea surdo-muțenie, să-i protejeze până acolo încât intenționează să întemeieze orașul pe baze colectiviste. Statul se obligă să facă locuințe gratuit la toți surdo-muții. Totodată să le facă și fabrici în care ei să poată găsi de lucru și câștiga singuri existența.

Vom avea dar în curând un oraș unic pe pământ numai al surdo-muților, sau mai bine zis al tăcuților, al tăcerii.

Noi surdo-muții români dorim din tot sufletul să se realizeze această intenție, sperând că exemplul Suedezilor îl vor lua și conducătorii noștri, care sunt oameni de bine și în curând vor imita pe aceștia, înlesnind mult viața surdo-muților nenorociți din țară dela noi.

Bârfeala pedegratis

„Săgeata” d-lui prof. Alex. Tomici-Severin „ziar săptămânal de luptă cult. națională” ce apare la Sibiu, în numărul de Mercuri 25 Septembrie a. c., neavând ce scri altceva la „Știri diverse”, găsește de cuviință să se lege de „tăcuții”, care nu supărăm pe nimeni. Nu înțelegem ce l'a determinat pe d-l profesor cu pseudonimul „A. Tom. Sever” să facă aceasta, palavrăjism gazetăresc, pentru a-și moderniza și dânsul ziarul? S'au la mijloc există ranchiun și răsbun pe I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae al Ardealului care poate a refuzat să se scoboare să ascute „Săgeata”.

Clujul, fiind punctul cel mai apropiat de atac de Sibiu, ne explicăm că d-l profesor Tomici-Severin și-a făcut ținta acolo, crezând că „lovitura” fiind mai aproape, e mai sigură. Așa procedează mai toate ziarele azi „dând lovituri” cum vorbesc gazetarii în limbajul lor.

Dar se vede că I. P. S. S. Mitropolitul Nicolae a frânt „Săgeata” cu pavăza Sa.

Pe noi însă nu ne interesează aceasta.

Să nu mai fie „foarte surprinzător” de faptul că suntem „surdo-muți?” pentru a constata aceasta, rugăm pe d. profesor Tomici-Severin, ca la prima venire în București să ne facă o vizită la atelierul nostru de sculptură, unde ne găsește la orice oră din zi în

caea 13 Septembrie No. 8. Indicăm și vehiculele, care duc aci: Tramvaele 7, 8, 81 și 25 și autobuzele 5 și 7. Cu această ocazie ne va face plăcerea să văză și expoziția de care suntem siguri dinainte că va scri în gazeta d-sale rânduri frumoase de laudă și reclamă.

Apoi, referitor la balet, ocazie ce ne aduce nouă surdo-muților „trimițându-ne să ne binecuvinteze sfântul Petru Lupu — omul care a vorbit cu Dumnezeu”.

Îi rugăm cu cuvânt de implorare: De ce se poartă cu noi așa? Suntem oare vinovați cu ceva că avem defectul acesta? A văzut doar publicul în ziare cum cade nenorocirea asupra omului și-l lasă surdo-muț. Să ctească în acest ziar cazul soldatului rămas surdo-muț din vis și a celui alt rămas surdo-muț dintr'o criză nenorocită de apendicită.

În loc să avem un cuvânt de încurajare, cum așteptăm dela orice om de suflet și să ne bucurăm de atenția binevoitoare a fericitor normal, d-sa se servește de noi, ca de o otreapă care a fixat-o ținta pentru tras cu „Săgeata” în ea.

Dar, domnule profesor, vă rugăm să vă schimbați ținta aceasta și să o îndreptați acolo unde avem, cu toții datorită sfântă a răluptăm pentru înlăturarea răului din țara noastră.

V. DIMITRIU-LEORDA
Artist-sculptor

Amintiri, la începutul anului școlar

